

Sofoklo

Antigona

Preveo i komentare napisao:
Koloman Rac

eLektire.skole.hr

SADRŽAJ

ČIN PRVI _____	4
ČIN DRUGI _____	11
ČIN TREĆI _____	19
ČIN ČETVRTI _____	32
ČIN PETI _____	40
ČIN ŠESTI _____	47
ČIN SEDMI _____	55
RJEČNIK _____	64

LICA:

ANTIGONA i *ISMENA* sestre; kćeri Edipove.

KREONT, ujak njihov, kralj tebanski.

HEMON, sin Kreontov, zaručnik Antigonin.

TIRESIJA, prorok.

EURIDIKA, žena Kreontova.

STRAŽAR.

GLASNICI.

ZBOR starješina tebanskih.

PRATNJA.

ČIN PRVI

Sviće. Izlaze iz kraljevskoga dvora u Tebi
ANTIGONA, ISMENA

Antigona

Ismena dušo, sestrice mi rođena,
Zar znadeš za zlo koje, što rad Edipa,
Od Zeusa u životu još ne snađe nas?
Nit ima boli niti jada kakova
A nit sramote, pogrde, u nevolji
Što tvojoj a i svojoj ne doživjeh ja.
Pa i sad kakvu opet - kažu - zapovijed
Kralj ovčas izda gradu, cijelom narodu?
Zar znadeš štogod? Ču li? Il' i ne slutiš
Da milim prijeti zlo, dušmana stić što zna?¹

Ismena

Antigona, o milim glas mi nikakav
Nit radostan nit tužan otad ne stiže,
Dva brata otkad nas dvije gle izgubismo,
A dvojom rukom u dan jedan padoše.
A poslije kako noćas vojska argivska
Sva odmagli, e ništa više ne znam ja;
Nit većma sam ti sretna nit nesretnija.

Antigona

To dobro znah pa evo zato dvoru te
Pred vrata pozvah ja, da čuješ nasamo.

Ismena

A što je? Nešto, vidi s', uznemiri te.

---

¹ Dušmana bacaju ljudi bez ukopa.

Antigona

Pa ne počasti l' Kreont nama od braće,
Gle grobom jednog, drugome ga zakrati?
Eteokla ti nam - tako kažu - u zemlju
On sahrani po pravdi pravoj, zakonu,
Da ondje dolje mrtvi njega štuje svijet.
Za mrtva opet Polinika, jednu smrt
Što nađe, građanima, kažu, naredi
Da grob mu nitko ne spremi nit zakuka;
Bez groba, suza neka pticam' pusti ga,
Što hrane željne plijenak slatki vrebaju.
Da, tako, kažu, dobri Kreont tebi to
I meni - jest, i meni, velim - oglasi
I doć će amo jasno javit onome,
Tko ne zna još; i nije malo do toga mu,
Već učini l' tko tako što, njeg čeka smrt,
Pred svijetom će ga kamenovat. Tako je.
A skoro ćeš pokazat, jesi l' od roda
Ti dobra il' od dobrih se izrodi.

Ismena

A što ću, bolna, ako jeste tako to,
Pomoći ja rješavajuć il' vežuć čvor?

Antigona

Gleđ', hoćeš li ti sa mnom dijelit muku, trud?

Ismena

U kakvoj opasnosti? Što to zamisli?

Antigona

Uz moju pomoć hoćeš li mrtvaca dić?

Ismena

Pa kopat misliš njega mimo zabranu?

Antigona

Da, moga i tvoga brata -, ako nećeš ti,
Jer izdajnicom mene neće bijedit svijet.

Ismena

Oj jadnice! Pa makar Kreont zabrani?

Antigona

Al' prava nema moje meni branit on.

Ismena

Ao meni! Promislite, sestro, kako nam,
Preminu otac omražen i neslavan!
Sam sebe zateče u grijehu, rukom on
Sam sebi svojom oči izbi obadvije;
Pa onda mati, k jednu žena - dvoja riječ -
Pletenom zamkom skonča život sramotno.
A treće, brata dva u jedan sebe dan
Pogubiše; jadnici svojom rukom si
Smrt jednu jedan drugom oni zadaše.
Sad nas dvije same ostasmo, i najgora
Gle smrt nas čeka, ako protiv zakona
Mi pogazimo volju il' vlast kraljevsku.
Al' na pameti imat treba: ženske smo,
S muškarcima se stoga borit nećemo;
Pa onda jači nama zapovijedaju,
Te slušat nam je to i od tog bolnije.
Ja dakle molim one, što pod zemljom su,
Nek oprostite, jer ovo sila sili me;
A poglavare slušat ću. Ta upet se
Baš preko snage, - nije pamet nikakva.

Antigona

Nit tražim te, nit kad bi htjela pomoć još,
Ta pomoć tvoja meni draga bila bi.
Al' sudi, kako hoćeš, ja ću onoga
Sahranit! S takva djela dika mi je mrijet,
Jer draga do njeg - do dragog ću u grob leć,
Učinit sveti grijeh. Ta dulje sviđat se
Ja svijetu moram onom negol' ovome,

Jer ondje do vijek ću počivat. Sviđa l' se
Onako tebi, zakon božji pogazi!

Ismena

Ma ja ga ne gazim, već građanima baš
Usprkos radit nijesam vrsna ja.

Antigona

Ti 'vako možeš branit se, al' ja ću poč,
Sad gob da naspem premilome bratu svom.

Ismena

Ao meni, jadna! Kako li me za te strah!

Antigona

Ne strepi za me! Daj siguraj udes svoj!

Ismena

Al' nikome bar odat nemoj djela tog,
Već tajom taji, tako isto ću i ja!

Antigona

Pa teško meni, kazuj! Mnogo mrža ćeš
Ti biti, ako šutiš, svima ne kažeš.

Ismena

U grozi lednoj vruće srce bije ti.

Antigona

Al' milim se, kom milit mi se najviše.

Ismena

Jest, ako možeš -, nemoguće želiš ti.

Antigona

Pa ako već ne uzmognem, odustat ću.

Ismena

Za nemogućim uopće ne valja ić.

Antigona

Za takvu riječ na tebe ću zamržit ja,
A mrska ćeš i pokojniku s pravom bit.
Al' pusti mene pa i taj moj nerazum,
Strahota ta nek zadesi nas! Al' štogod
Zadesilo me, dično mrijet ću svakako!
(*Otiđu. Dolazi zbor.*)

ULAZNA PJESMA

Zbor

1. strofa.

Sunca zrako ti najljepša,
Teba vrata što sedmorih
Dosad ugleda! Svanu li,
Zjeno danka zlaćenoga,
Preko Dirvine² jednom sipu
Vode! Ti junaka s bijelim
Ono štitom, što iz Arga
Sav u oružju nadođe,
Trkom eto u bijeg nagna
Uzdom snažno potresav.
Polinik njega, digav se,
Na krajinu našu dovede

---

² Vrelo u Tebi

Rad svadnje, spora; ko orao
On krilma pokrit snježanim
Doletje kriješće u naš kraj
A s mnogim oružjem
I kacigama grivatim.

1. antistrofa.

Ponad krovova stade on,
Vrata sedmora uokrug
Kopljem obzinu ubojnim,
Ali ode, prije no krv
Naša nasiti njemu ralje,
A žar zublje kulam' vijenac
Zapali. Toliki eno
Zaori od Aresa mu
Iza leđa trijes i buka
Zmaju dušmanskom muka!
Na hvalu jezika ohola
Zeus mržnjom mrzi presilnom
Pa bujicu vidjev, gdje s' primiće
Sa zlatom, zvekom, prezirom,
Sam mahnu munjom, sruši ga,
Kad navrh zida on
Već htjede kliknut: pobjeda!

2.strofa.

S vatrom u ruci on na tle se sruši, tresnu
Jeka ga stade, a navalom ono bijesnom
Bijesan kao udar
Najljućega vihra sunu.
A jedne strijele peri onamo,
Amo druge na druge sipa
Silni, sretni boжник Ares
I razgoni ljude.
A vođa se sedam na sedmorim vratim'
Sve junak protiv junaka poređa
I pobjedniku prikazaše Zeusu
Plijen, suhu mjed, do dvojice jadne,
Od jednog što oca i matere jadne,
Potekli, a na se koplja dva trgli
I jednu smrt obadva našli.

2. antistrofa.

Ali i Pobjeda imena svanu slavna,
Kolima bogatoj Tebi se povesele
Boj, što sada bješe,

Iz pameti vrz'te svoje!
U svaki božji kren'mo hram,
Svu proved'mo kolom noću!
Tebom Bakho neka vlada,
Sva nek trijese se zemlja!
Al' eno kralja naše nam zemlje,
Menekejeva gle sina, vladara
Sad novog po novom usudu božjem,
A dolazi, miso prevrćuć neku,
Jer preko reda eto nam sada
On poziv svim posla,
U vijeće nas starješine pozva.

(Kreont dolazi s dva glasnika.)

ČIN DRUGI

ZBOR, KREONT.

Kreont

Oj ljudi, grad nam silnom trešnjom bozi su
Potresli, al' ga opet stalno pridigli.
A samo po vas poslah po glasnicima
Da dođete, jer onamo ja dobro znam,
Da Lajev prijesto i vlast vazda štovaste,
A ovamo -, kad Edip gradom ravnaše,
Vi njemu, a kad pade, djeci njegovoj
Još srca vjerna ostadoste jednako.
Al' otkad oni evo kobi dvostrukom
U jedan izginuše dan - da, proliše
Krv sami rukom svojom, udar udarom
Uzvrativ -, otad svu vlast, prijesto držim ja.
Jer rod sam onim, što su pali, najbliži.
A dušu, srce, pamet kojeg čovjeka
Proučit nije moći, dok ga ne vidiš,
Gdje oko vlasti, zakona se stara on.
Tko cijelim gradom ravna, ali ne mari
Za savjet najbolji, već jezik od straha
On nekog sputa sebi, taj se meni sad
I davno veće čini rđa najveća.
Ni onog, kome više jeste prijatelj
No domovina njeg'va, ništa ne cijenim.
Ta ja - svjedokom bud' mi Zeus, što uvijek
Sve vidi! - ne bih mučo, kad bih vidio.
Gdje propast mjesto spasa ide gradu nam,
Nit ikad bih dušmana zemlje uzeo
Za prijatelja, jer znam: ona nam je spas;
Pod njenim jedrima dok sretno plovimo,
Vijek prijatelje stječemo. Po takvim ja
Načelima za boljak radim grada tog.
Pa s tim u skladu građanima evo sad
Oglasih ja za Edipove sinove;
Eteokla, štono pade za grad bijući boj,
A prvi bijaše na koplju junak nam,
Nek u grob legnu i čast svaku iskažu,
Što dolje pokojnike ide najbolje,
A brata njeg'va - Polinika mislim ja -
Što ko bjegunac vrativ se domaju nam
I roda našeg bogove baš do truna

Popalit vatrom htjede, htjede krvi se
Gle naše bratske napit, robljem vodit nas
Za njega gradu evo ja proglasih sad,
Da grob mu nitko ne spremi nit zakuka,
Bez groba nek mu tijelo pusti pticama
I psima da ga žderu - grdno pogledat!
To volja moja je, i neću nikada
Ja rđe više cijenit nego čestita.
Al' tko je gradu našem odan, mrtva ću
I živa toga ja poštivat jednako.

Zbor

To tebi mili s' sine oj Menekejev,
S dušmanom i sa prijateljem grada tog
Uradit. Ti se dašto svakim zakonom
Za mrtve služiti smiješ ko za žive nas.

Kreont

Čuvari da mi zapovijedi budete!

Zbor

Daj mlađem kome reci, neka vrši to!

Kreont

Ma straža stoji ondje kod mrtvaca već.

Zbor

Pa što to drugo onda još naređuješ?

Kreont

Da ne daš kršiti, ako ne vjeruje tko.

Zbor

Te lude nema, tko bi glavu gubit rad.

Kreont

Pa to će mu i plata bit. Al' nada ti
Na dobit često čovjeka upropasti.

(Dolazi stražar.)

PREĐAŠNJI, STRAŽAR.

Stražar

O kralju, kazat neću, laka skoka sad
Da skočih i od hitnje stigoh usopljen.
Ta mnoga - mnoga briga ustavljaše me,
I sve se putem okretah, da vratim se,
Jer srce mi je mnogo zboreć zborilo:
"Što ideš, jadniče, gdje kazan čeka te?
Zar bolan opet stojiš? Ako od drugog
To Kreont sazna, kako nećeš požalit?"
U misli takvoj, s mukom sporo odmicah,
A kratak meni tako se otegnu put.
Al' napokon se riješim, k tebi zaputim.
Pa makar neću bogzna što reć, ipak ću
Ja reći, jer s tom čvrstom nadom dolazim,
Pretrpjet da ću samo, što je suđeno.

Kreont

A što je, te mi tako duhom klonu ti?

Stražar

O sebi najprije ću reć: nit djela ja
Učinih niti vidjeh, tko ga učini,
Nit zla ću kakva s pravom ja pretrpjet s tog.

Kreont

Ti dobro nanišani, ogradi se baš
Od djela. Nešto novo, vidi s', javit ćeš.

Stražar

Što strašno je, to strah ti silan zadaje.

Kreont

Ne 'š jednom kazat već pa otić slobodan?

Stražar

Pa velim. Baš mrtvaca netko sahrani
I ode. Suhim prahom tijelo posu mu
I sveti obred, kako treba, obavi.

Kreont

Što veliš? Tko se to od ljudi usudi?

Stražar

Ja ne znam. Ta tu niti sjeknu sjekira,
Nit mahnu motika, već tvrda, suha je
Sva zemlja i neispucna, točkovim'
Ne utrvena, - krivcu nema traga ti.
A prvi kad nam stražar danji javi to,
E svima nama bješe čudo nemilo.
On oku sakri s', al' ne pokri njega grob,
Već tanan prah ga osu, ko da s' grijehu tko
Uklonit htio. Traga s' zvijeri ne vidi
A ni psu kakvom da bi došo, drpo ga.
I grdnim psovkam' udarimo psovati se -
Stražara stražar krivi. Najzad skoro se
I pobismo; ta ne bješe, tko braniti bi
To mogo. Svaki bješe krivac, pravi baš
Ni jedan nas, već branio s', da ne zna on.
A spravi bjesmo kolud dizati usijan
I vatrom prolaziti i bozima se klet,
Da djela ne učinimo nit znamo kog,
Tko zamisli il' učini ga. Najposlije,
Kad tražeć ništa više nam ne ostade,
Tad rekne jedan, a mi glavom od straha
Svi k zemlji poniknemo. Ne mogasmo mu
Nit prigovoriti, nit će - znasmo - dobro bit,
Ako učinimo. Ta riječ bješe: djelo to
Da tebi javiti treba i ne tajiti ga.

To prevlada i na me nesretnika ti
Gle kocka pade, tu slast ja da okusim,
Ne dođoh s voljom nit sam s voljom tebi, znam,
Jer nitko ne voli glasnika glasa zla.

Zbor

Jest, davno, gospodaru, razum puti me,
Da l' od boga ti nekud nije djelo to.

Kreont

Stan', gnjevom dok me tvoja riječ ne napuni!
Ne kaž' se ludom, starcem - sve u jedan mah!
Ta zboriš nesnosno, kad kažeš, bogovi
Za onog da mrtvaca brigom brinu se.
Zar silno cijene ga ko dobrotvora svog
Pa zato ga sahraniše, a hramove
Sa stupovljem i zavjetene im darove
I zemlju palit dođe, gazit zakone?
Il' vidiš, bogovi da štuju zlotvora?
To ne! Al' davno teško snose neki me
U gradu, protiv mene sve rogo bore
I tajom mašu glavom - šije ne htjeli
Pod jarom pravo skučit meni po volji;
Ti mitom ljude, dobro znam, podmitiše,
Te oni sad ovo gle uradiše.
Ta nikakva baš uredba ti ne niknu
Za ljude gora, neg' je novac. Gradove
On ruši, on ti ljude goni iz doma,
On uči, kvari ljudsko srce čestito,
Te grdnijeh se djela ono prihvaća.
Pokaza ljudma, kako svijet će varati
I u svako s' razumjet djelo zlopako,
A tko to mitom stvori -, njih će s vremenom
Jedamput kazan stići! To su postigli.
Al' Zeusa ako srce moje štuje još,
To znaj mi dobro - kažem ti pod zakletvu -
Ne pronađete l' krivca tome pogrebu
I ne dovedete ga meni na oči,
Ej neće puka vaša smrt mi dostanut,
Već živi ćete visjet, dok tog zločina
Ne odate, da mi znate, otkle vam je
Brat korist, pa da poslije sebi grabite
I vidite, da nije za dobitkom baš

Svud gramzit. Rad dobitka ružna - vidjet ćeš -
Njih više strada, neg' se sreći dovine.

Stražar

Da rečem nešto il' ovako da idem?

Kreont

Pa ne znaš, da me i sad ljuti tvoja riječ?

Stražar

Zar u uho te dira ili u srce?

Kreont

A što me pitaš, gdje se meni krije bol?

Stražar

Ta krivca srce, a ja uho vrijeđam ti.

Kreont

Ao meni! Ti si pravo baš naklapalo.

Stražar

Al' djela onog nikad ne učinih ja!

Kreont

Jest, pa još dušu ti za novac prodao si!

Stražar

Uh!
Strahota j', sudi³ l' krivo, kome sudit je.⁴

Kreont

Da, samo gradi dosjetke o sudu sad!
Ne odate l' krivca mi, priznat ćete tad,
Da bijedom samo rada dobit kukava!

(Odlazi.)

ZBOR, STRAŽAR.

Stražar

Oh, samo da ga nać je! Ali našli ga
Il' i ne našli - sreća će dosudit to -
Zacijelo ti me ovdje nećeš vidjet već!
Sad, gdjeno preko nade, mimo slutnju se
Ja spasoh, mnogu bozim' hvalu dugujem.

(Otiđe.)

STAJAĆA PJESMA

Zbor

1. strofa.

Mnogo je silno, al' ništa
Nije od čovjeka silnije.
Preko sinjega mora on
Ide za juga burnoga,
Pod valovima šumnijem
Sveđ srlja. Zemlju, božicu

---

³ Misli.

⁴ Tko je sudac.

Med bogovima najvišu,
Vječnu i neumornu, sved jednako
Plug mu iz ljeta u ljeto raskapa,
A rod konjski ralom ore.

1. antistrofa.

I lakokrilih ptica rod,
Zvjeradi divlje čopore
Pa i morskoga legla roj
Pod pučinom - sve hvata on,
Taj umnik čovjek, razapev
Svud peđu, mrežu; umjećom
On kroti divlje zvjerove
Gorske, a grivatom konju i bijesnome
Biku, štono po brdima pase,
Šiju sapinje u jaram.

2. strofa.

Pa riječi, misli krilatoj,
Životu gradskom eno se
Ta sveznalica dosjeti,
I kako će se od mraza.
Zla druga nebu na vedrini.
I pljuska kiše branit. Za budućnost je
Vijek spreman. Samo Hadu on se ne ote!
Al' lijek od bolesti teških izumi.

2. antistrofa.

I preko nade uman dar,
Vještinu ima; na zlo sad,
Sad opet k dobru naginje.
Kad zakon štuje doma svog
I svetu pravdu božju, gradu dika je,
A pokor, kad se drskom srcu za volju,
Zlu oda. Radi l' tako tko, mom ognjištu
Ne prišao, nit iste misli bio mi!

(Stražar vidi Antigonu.)

ČIN TREĆI

ZBOR, STRAŽAR, KREONT, ANTIGONA.

Zbor

Sve dvoumim, ovo čudo dok gledam.
Al' kako ću poreć, ono da nije
Antigona djeva, kad znam, da je ona?
Oj nesretnice
Od nesretnika Edipa oca!
A kako? Valj'da te ne vode zato,
Što tebe zatekli, u bezumlju svome
Gdje kraljevim prkosiš naredbama?

Stražar

To ona je, što djelo svrši. Nju smo mi
Kod pogreba zatekli. Al' gdje Kreont je?

Zbor

Iz dvora gle baš ide opet napolje.

Kreont

A što je? Koja sreća nanese me sad?

Stražar

Smrtniku, kralju, nije s' klet ni preklinjat,
Jer nova miso u laž tjera staru ti,
Pohvalih se, da teško ću kad amo doć
Rad prijetnja tvojih, s kojih ono smutih se.
Al' radost preko reda, preko nade ti
Veličinom nij' veselju slična drugome;
Stog dođoh, ako kletvom i porekoh to,⁵
A vodim evo djevu, što se zateče,

---

⁵ Da ću doći.

Gdje sprema grob. Tu kocka nije s' bacala,
Već moje je našašće to, ne drugoga.
A sada, kralju, sam je, kako volja te,
Daj uzmi, pitaj, sudi, a ja - pravo je
Da otud odem one riješen nevolje!

Kreont

A kako i gdje uhvati je, dovede?

Stražar

Zakapala je čovjeka - i sve mi znaš.

Kreont

Zar znaš i pravo kažeš, što tu veliš sad?

Stražar

Nju vidjeh - kopa mrtvog, kog ti zabrani
Zar jasno, razgovijetno to ti velim ja?

Kreont

A kako spazi je, u činu zateče?

Stražar

To 'vako bješe. Kad od tebe dođosmo,
A ti nam ono strašnim prijetnjam' zaprijeti,
Sav prah ometosmo, što pokri mrtvoga.
I dobro odgalimo tijelo natrulo,
U zavjetrinu navrh hridi sjednemo -
U zaklon, smrad da od njeg do nas ne dopre;
I budno jedan drugog riječma pogrđnim
Sve gonismo, kad službu zanemari tko.
To potraje, dok nasred neba sunca krug
U sjaju svome ne stane i pripeka
Pripeče. Ali tad sa zemlje vihar ti
Stup praha digne iznenada - iz neba
Strahote! -, polje prekri, kida lišće sve
Sa šume u ravnici; napuni se njim

Zrak silni. I zažmiriv božju trpljasmo
Mi kazan. Poslije duga kad se vremena
To smiri, svane djeva, glasom sitnijem
Zacvili kao ptica bolna, pusto si
Kad gnijezdo, prazan log bez mladih ugleda.
I ona, kad mrtvacu naga opazi,
Tad plačem zaplače i groznim kletvama
Klet uze onog, tko to djelo učini.
Nanese odmah suha praha rukama,
S visoka vrčem, mjeđu lijepo kovanom,
Ljevanicu na mrtva izli trostruku⁶
I posveti ga. Mi to vidjev srnemo,
Nju mahom pograbimo, al' ne prepade s'
Baš ništa. Krivimo je s djela onoga
I ovog sada; ona stoji, ništa ti
Ne taji. Drago, k jednu žao bješe mi.
Sam zlu uteći - to ti čovjek najvoli,
Al' u zlo vodit mile voje - boli to.
No takva ja sam soja, te do svega tog
Jest meni manje stalo no do spasa mog.

Kreont

Ti - da ti, koja glavom k zemlji poniknu,
Da l' priznaješ il' tajiš, da to učini?

Antigona

Pa priznajem, - uradih, i ne tajim to.

Kreont

A ti se nosi sada, kuda volja te;
Ta slobodan si, teške krivnje riješi se.

(Antigoni.)

A ti mi opet reci, al' ne nadugo,
Već kratko, jesi l' znala ti za proglas moj.

---

⁶ Vino, med, mlijeko.

ZBOR, KREONT, ANTIGONA.

Antigona

Pa jesam. Kako ne bih? Ama javan bi.

Kreont

Pa opet usudi se kršit naredbu?

Antigona

Ta ne proglasi meni valj'da ovo Zeus,
Nit Pravda, vjerna druga donjih bogova,
Ovakvih zakona ti ljudma postavi;
Nit tvoj je, mišljah, proglas taj toliko jak,
Te ti ko smrtnik dići bi se mogao
Nad božje, nepisane, stalne zakone.
Od danas nijesu ni odjučer, od vijeka
Pa dovijek živu, nitko ne zna, otkad se
Pojaviše. A rad njih kazan ne htjedoh
Od bogova da trpim, volje s' čovjeka
Pobojav ma kog. da ću mrijet, to znala sam -
Ta kako ne? - pa da i ne proglasi ti.
A prije reda l' umrem, držim za dobit.
Tko živi, ko što ja, u bijedi velikoj,
Ej kako neće od koristi biti mu smrt?
Pa tako i ja žalit neću, snađe l' me
Ovakva kob. No trup da sina matere
Ja rođene bez groba pustit odolim,
To peklo bi je, - ali ovo ne žalim.
Al' misliš li, da ludo to uradih ja,
A ono lud me, bit će, krivi s ludosti.

Zbor

(Kreontu.)

Od oca divljeg divlja ti se kaže ćud
U djevojke. Popuštati ne zna nevolji.

Kreont

Al' znadi, preoporna ćud da najprije
Baš klone, a za gvožđe, što no pretvrdo

Iz ognja žarkog iziđe, ej vidjet ćeš,
Da najčešće se poizlomit, skršit zna.
A malom uzdicom se, znam ja, ukroti
Konj bijesan. Ponosom se ponijet ne smije,
Tko bližnjima je svojim rob. A ona je
Već onda znala prkosit, kad pogazi
Moj nalog izdani, a pošto svrši to,
Sad evo drugo prkos je, što hvali se
Tim djelom, te se poslije njega smije još.
Sad ja bih ženska bio, a muškarac ta,
Tu objest njenu kazan 'vako da mine!
Al' bila sestre moje kći il' bliži rod.
No sve je ono, što nam kućni štiti Zeus,
Ej ona a ni sestra⁷ neće smrti mi
Umaći najgoroj! Ta i nju jednako
Ja krivim, da o ukopu je radila.
I nju mi zov'te! U kući je vidjeh sad,
Gdje mahnita i pri pameti nije baš.
A duša s' rado naprijed oda kao tat,
Kad netko u potaji snuje kakvo zlo.
A mrzim doista, kad netko u zlu se
Zateče, a tad hoće da to uljepša.

Antigona

Zar želiš više nego zgrabit, ubit me?

Kreont

Ja ništa. Kad to imam, onda imam sve.

Antigona

Što onda čekaš? Ma riječ tvoja nijedna
Nij' mila meni, nit će ikad omiljet,
A tako se ni moja tebi ne sviđa.
Al' opet otkle slavu ljepšu stekla bih,
Neg' što sam u grob legla brata rođenog?
Ti svi bi rekli, da se njima sviđa to,
Kad jezika im dašto ne bi vezo strah.
Al' kralj ti mnogu drugu sreću uživa,
Pa radit, zborit smije, što ga volja je.

---

⁷ Ismena.

Kreont

Ti jedina to vidiš od Kadmejaca!

Antigona

I oni vide, ali muče pred tobom.

Kreont

Ne stidiš se, gdje drukč'je misliš nego ti?⁸

Antigona

Sramota nije štovat brata rođenog.

Kreont

Pa nije l' i brat, što u boju pade s njim?

Antigona

Jest, brat od jedne majke, oca jednoga.

Kreont

Pa što ga onda kletom nudiš ljubavlju?

Antigona

Potvrdit to ti neće pali pokojnik!⁹

Kreont

A štuješ njega ko i onog prokletog?

---

⁸ Zbor.

⁹ Eteoklo.

Antigona

Ta ne poginu kao rob, već kao brat!

Kreont

Jest, dom nam pustošec, a onaj braneć ga.

Antigona

Al' opet takav da je zakon, želi Had.¹⁰

Kreont

Al' čestit rđi ravan biti ne može.

Antigona

Tko znade, da l' se svetim dolje drži to?

Kreont

Al' dušman nikada, ni mrtav, nije drag!

Antigona

Al' ne za mržnju, već za ljubav rodih se.

Kreont

Pa siđi dolje, ljubi ih, kad ljubiti već
Ti moraš! Dok ja živim, ženska ne vlada!
(*Vode Ismenu.*)

---

¹⁰ Da se svi mrtvi sahrane.

Zbor

Ismene eno pred vratima ondje,
Milosnicu suzu za sestricu lije,
Crveni se obraz, - oblačak se sleže
Na obrvice
I kvaseć ruži ljepoliko lišce.

PREĐAŠNJI, ISMENA.

Kreont

A ti, u dvoru, što ko guja podmukla
Krv tajom ispijaše mi, a ne vidjeh,
Dvije nesreće da hranim - propast prijestolu,
Ded kaž', da l' i ti priznat ćeš, da bila si
Kod ukopa, li' zaklet se, da ne znaš za nj!

Ismena

Učinih djelo, ako ona priznaje,
I dijelim, trpim s njom istu krivnju ja.

Antigona

Al' to ti bar dopustit neće pravica,
Jer nit htjede, nit uradih s tobom ja.

Ismena

U nesreći se tvojoj ali ne kratim
Zaplovit s tobom putem ove nevolje.

Antigona

Tko stvori, Had i oni dolje znadu to,
A druge, riječju štono ljubi, ne volim.

Ismena

Ne, nemoj, sestro, meni sada kratit to,
Da s tobom izdahnem i mrtvom podam čast!

Antigona

Ne, nećeš sa mnom mrijet, nit sebi usvajaj,
Čeg i ne tače s'! Bit će dosta, ja da mrem.

Ismena

A kako će mi život bit bez tebe drag?

Antigona

Ma pitaj Kreonta? Za nj briga trla te.

Ismena

Što vrijeđaš me, a sebi ništ' ne koristiš?

Antigona

Jest, boli me, što rugom ti se rugam ja.

Ismena

Pa što bi tebi sad pomoći mogla još.

Antigona

Daj spasi sebe, spas ti tvoj ne zavidim!

Ismena

O jadna ja! Ja udes tvoj da promašim?

Antigona

Ti život sebi odabra, ja sebi smrt!

Ismena

Al' ne prešutjeh dašto misli svojijeh.

Antigona

Ti ovim, onim, čini se, ugodih ja.

Ismena

Pa jednak nas je ovo obadviju grijeh.

Antigona

Bud' rada! Ti si živa, moja duša je
Već davno mrtva, mrtvim samo koristi.

Kreont

Za djevojke te mislim: jedna s' luda sad
Pokaza, druga jeste, otkad rodi se.

Ismena

Al' tko ti, kralju, strada, pamet rođena
Tom nikada ne ostaje, već gubi se.

Kreont

Bar tebi, kad sa zlima volje radit zlo.

Ismena

Pa što će meni samoj bez nje život taj?

Kreont

Al' nje ne pominji! Ta više nema je.

Ismena

Pa vjerenicu čeda svoga smaknut ćeš?

Kreont

I drugih eno polja dadu orat se.

Ismena

Al' ko što on i ona, lje ne pristaju.

Kreont

Zle žene al' sinovma davat mrzi me.

Ismena

Kako l' te sramoti otac, mili Hemone!

Kreont

Baš odveć mene jediš i ti i tvoj brak!

Ismena

Pa nju ćeš otet srca svoga porodu?

Kreont

Had bit će onaj, tko će spriječit svadbu tu!

Ismena

Smrt za nju, kako čini s', odlučena je.

Kreont

To čini s' tebi ko i meni.

(Slugama.)

Ne čas'te,

Već vod'te, sluge, u kuću ih, vezane

Nek jesu te mi ženske, a ne slobodne!

Ta i junaci bježe, kad ti oni već

Životu svom nadomak ugledaju smrt.

(Odvedu Antigonu i Ismenu.)

STAJAĆA PJESMA

Zbor

1. strofa.

Oj blažen, tko u životu ne okusi zla!
Kome bog dom uzdrma, nikakav jad ga
Ne mine, - od koljena koljenu to se šulja.
Baš tako, kada na moru
Zli, burni dunu vjetrovi
Iz Trakije, a tama sa dna navali,
Tad moru iz dubine eno valja val
Crn pijesak burom uzburkan,
Od udaraca jekom ječe obale.

1. antistrofa.

I doma preminulih Labdakida nesreću
Staru vidim, gdje na jade jade gomila;
Roda rod ne rješava, nego sve obara ih
Bog neki, spasa nema im.
Ta zadnji eto ogranak,
U domu što ga Edipovu obasja
Sjaj sreće, podzemnijeh opet bogova
Mač sada kosi krvavi
I riječi nerazum i bijesna srca strast.

2. strofa.

Zeuse, koja bi obijest
Ljudska skršila snaga tvoju?
Nju niti kada svlada san svekrotilac
Ni neumorni mjeseci.
Kao vladar bogova vijekom dovijeka
Mlad sjajem na Olimpu vladaš blistavim.

Pa odsad i unapredak,
Ko dosad, vijek će vrijediti
Taj zakon: smrtnik nijedan
Za svoga žića bez jada ne prolazi.

2. antistrofa.

Eno nestalna nada je
Mnogom čovjeku melem srcu,
A mnogom meka lakoumnim željama;
I šulja se, a ne vidiš,
Dokle ti ne opali nogu vatre žar;
Jer mudro netko riječ reče preslavnu;
Zlo drži onaj gdjekada
Za dobro, komu nagoni
U groznu bijedu srce bog;
A kratak samo čas on traje bez jada.
(Dolazi Hemon.)

ČIN ČETVRTI

ZBOR, KREONT, HEMON.

Zbor

Al' Hemon evo, od djece što tvoje
Jest najmlađi porod! Zar dođe zbog sudbe
Antigone vjerenice on tužan
I žali rad nesuđena si braka?

Kreont

Sad mahom ćemo bolje znat no kakav vrač.
(*Sinu.*)
Oj sinko, valj'da ljut na oca ne stiže,
Za osudu jer vjerenice svoje ču?
Il' mili smo ti, kakogod mi radili?

Hemon

Moj oče, tvoj sam, mojim mislim' ravnaš ti,
Sam dobre gajeć;¹¹ a njih ja ću poslušat.
Ta braka neću većma cijenit nijednog
Neg' tebe, dokle dobar ti si meni vođ.

Kreont

U grudma, sinko, tako treba osjećat, -
Sve cijenit manje nego volju oca svog.
Da, zato ti se ljudi mole, poslušan
Da porod rode i imadu u kući,
Što za zlo će se znat dušmanu svetit svom,
A prijatelja štovat, ko što otac im.
Tko djecu rađa zločestu, što - reći ćeš -
Taj drugo sebi rodi nego muku baš,
A dušmanima svojim bruku veliku?
Stog nikad, sinko, svoje nemoj pameti

---

¹¹ Ako dobre gajiš. Kreont misli: jer dobre gajiš.

Za ljubav ženske da mi gubiš, nego znaj
Da hladan to je zagrljaj, kad ljubom se
U domu desi žena zla. Ta može li
Bit veće rane, neg' je rđav prijatelj?
Ko dušmanku odbaci, pusti djevu tu,
U Hadu nek se tamo za kog uda sad!
Ta ja zatekoh nju, gdje očevidno mi
Od svega grada samo ona prkosi;
A lažom se pokazat neću gradu ja,
Već smaknut ću je. Stog nek Zeusa, roda svog
Čuvara, zove! Ako budem neposluh
U rodu njegovao, izvan roda će
Još jače porast. Tko je svome čovjek strog,
I gradu će se taj pokazat pravedan.
Tko pogazi i silom krši zakone,
I zapovijedat misli gospodarima,
Taj hvale se u mene neće dostanut,
Al' koga grad ti postavi, tog slušat je,
Pa bila trica, pravo a i nepravo!
I takav čovjek - ja se nadam - vladat će
Valjanom, rado će i slušat pokorno;
U buri kopljanjoj na svome mjestu će
Ko pravi, dobri bojni drug on ostajat.
Od nereda ti nema više goreg zla.
On ruši gradove, on kuće raskapa,
U boju kida redove i u bijeg ih
Zna gonit. A gdje opet ljudma vlada red,
Tu mnogu njima glavu posluh očuva.
Pa zato nama branit treba naredbe,
A nipošto podleći ženi; treba l' već,
A ono rad'je nek muškarac izgna nas,
Neg' da se kaže: slabiji od žena smo.

Zbor

Da, nama, ne vara l' nas starost, čini se:
O čemu ti to zboriš, zboriš pametno.

Hemon

Oj oče, bozi daju pamet ljudima -
Od vaskolikog dobra dobro najveće.
A ovo da ti sada pravo ne kažeš,
To kazat niti mogu niti znadem ja.
Al' miso dobra i drugome sinut zna.
Od tebe bolje vidim sve, što veli tko

Il' radi ili opet korit ima tko.
Tvog oka pučanin se plaši, neće on
Da kaže, što te ne bi čut veselilo.
A ja iz prikrajka ti slušat mogu to,
Tu djevu kako žali grad, što s djela gle
Najdičnijega smrću gine najgorom,
A od svih žena najmanje baš zavrijedi;
Ta brata, što u boju pade krvavu,
Bez groba psima ne pusti krvolicim'
Ni ptici kakvoj, da ga oni izjedu, -
Zar zlatne časti ona ne zavrijedi tim?
Ovako tajni istiha se širi glas.
A za me, oče, nema blaga većega
Na svijetu nego što je sreća tvoja baš.
Od lijepa glasa oca sretna za djecu
Zar ima dike veće il' od dječjega
Za oca? Stog ne gaji samo misao,
Da pravo je, što kažeš ti, a drugo ne.
Tko misli, mudar da je ili samo on
Il' jezik, um da ima, kakva u drugog
Već nema, otkije l' se taj, ej šupalj će
Osvanut. Al' i mudru nije nikakva
Sramota učit svašta i ne pretjerat.
I kod bujice zimi vidiš: drveće,
Što njoj se poda, grane sebi očuva,
A opre li se, s korijenom ga isčupa.
Baš tako - tko ti konop jedru na lađi
Pritegnuv čvrsto ni zere ne popušta,
Taj s izvrnutom dalje plovi palubom.
Stog srcem popuštaj, daj preinači to!
Ta ima l' i u mene mlađeg uma što,
A ono ja bar velim: čovjek najviše
Onakav vrijedi, što je svakog znanja pun,
A nije l' - ta dar takav rado s' ne desi -,
To lijepo mu je drugih dobru slušat riječ.

Zbor

Ti, kralju, kaže l' zgodno što, daj slušaj ga.

(*Hemonu*)

Ti opet oca! Dobro oba rekoste.

Kreont

Mi 'vako stari učit ćemo s' pameti
Od čovjeka po dobi tako mlađahna?

Hemon

Ne'š ništa nepravo. Pa ako jesam mlad,
Ne valja više gledat dob no samu stvar.

Kreont

Zar stvar je prava nepokorna poštovat?

Hemon

Ne velim, rđu nama da poštivat je.

Kreont

A ne zarazi l' takvu kugu, želja nju?

Hemon

Al' narod, sav grad Teba tako ne misli.

Kreont

Pa grad će meni kazat, što da odredim?

Hemon

Zar vidiš; ti to reče kao dijete baš?

Kreont

Pa za drugog, ne za se zemljom da vladam?

Hemon

Grad nije, jednom čovjeku što pripada.

Kreont

A nije l', kažu, onog gad, tko vlada njim?

Hemon

Eh, lijepo li bi pustim krajem vlado sam!

Kreont

Taj, čini se, u boju ženskoj pomaže.

Hemon

Jest, ako ti si ženska. Za te staram se.

Kreont

Nad rđe rđo, s ocem pravdu zamećeš!

Hemon

Jer vidim, kako protiv pravde griješiš sad.

Kreont

Pa ja da griješim, svoju gdje štujem vlast?

Hemon

Al' ne štuješ, kad božju eto gaziš čast.

Kreont

Oj čudi opake, što ženi s' pokori!

Hemon

Sramoti da podlegoh, nećeš zateć me!

Kreont

Bar govor ti je evo samo za nju sav.

Hemon

I za te, za me i za donje bogove.

Kreont

Al' nje ti žive nikad nećeš ženit mi!

Hemon

Pa mrijet će - al' će nekog ubit njena smrt!

Kreont

Pa još i prijetiš, 'vako drsko napadaš?

Hemon

A kakva j' prijetnja ludoj misli s' opirat?

Kreont

Sa plačem učit ćeš me, sam lud, pameti!

Hemon

Da nijesi otac, reko bih ti: luda si!

Kreont

Ti rob si ženske, zato laskat¹² nemoj mi!

Hemon

Ti rad bi nešto reć, al' za riječ ništa čut?

---

¹² Tobože, jer mu veli: otac.

Kreont

Zar uistinu? Tako Olimpa mi tog,
Znaj, na veselje nećeš korit, grdit me!

(Pratnji.)

Doved'te gada, mahom vjereniku svom
Pred očma u blizini tu da izdahne!!

Hemon

Ne, preda mnom - to nemoj nikad pomislit! -
Nit past će ona, nit ćeš svojim očima
Ti ikad više moga lica ugledat,
Pred prijateljma bjesni, koji trpe to!

(Otiđe.)

ZBOR, KREONT.

Zbor

U gnjevu momak, kralju, naglo otiđe,
A na zlo, srva l' mladu dušu bol.

Kreont

Nek radi, snuje preko snage čovječje.
Al' djeva tih on smrti neće izbavit!

Zbor

Pa zar ih obadvije pogubit misliš ti?

Kreont

Ne onu, što ne tače s'. Dobro veliš ti.

Zbor

A kakvom smrću smjeraš onu ubit?

Kreont

Nju vodit ću, kud stopa ljudska ne stupa,
I živu u raku je turit kamenu;
Toliko samo dat ću hrane, grijehu da
Utečem, ljage cio da se riješi grad.
I ondje nek se Hadu, koga jednog
Od bogova mi štuje, moli! Možda će
Smrt minu je il' onda baš razabrat će,
Trud jalov da je štovat, što u Hadu je.
(*Otiđe.*)

STAJAĆA PJESMA

Zbor

Strofa.

Ero,¹³ nesavladani u boju,
Ero, ti se obaraš na plijen,
Ti djevici u potaji
Na lišću nježnu prelaziš,
Seljaku pod krov zalaziš;
Ni besmrtnik ti pa ni čovjek ijean
Kratkovjek uteć ne može
Tko tebe primi, mahnita.

Antistrofa.

Ti i pravedniku sved srce
Na sramotu, k nepravdi vučeš;
I ovu svađu zametnu
Med jedne krvi ljudima.
A trepavica jasni čar
U vjerene krasotice
Porazuje, pred vladom¹⁴ silne zakone
On brani. Afrodita se
Njim igra, silna božica.
(*Vode Antigonu.*)

---

¹³ Bog ljubavi.

¹⁴ Pred Kreontom.

ČIN PETI

ZBOR. ANTIGONA.

Zbor

A sada se ja nad zakone i sam
Već zanosim, ovo kad gledam, i više
Ne mogu da ustavim potoke suza,
Kad vidim Antigonu evo, gdje stupa
U odaju, gdje nam je počinut svima.

TUŽALJKA

1. strofa

Antigona

Oh, gledajte me, zemlje rodne građani,
Putem gdje posljednjim
Stupam bolna i gledam sad
Sunca svijetlo posljednji put
Nikad više! Živu me Had,
U kom svima počinut je,
Aherontu na žal vodi sad;
Svatovac me ne prati,
Niti me vjenčanu još
Pjev uspavanke prodiči;
Aheront mi je udaja!

Zbor

Pa slavna i pohvalu sa sobom noseć
U mrtvačku evo polaziš raku,
Nit bolest pogubna ošinu tebe,
Nit mazdu odmazdi mača oštrice,
Već svojom ćeš voljom u Had mi živa
Od smrtnijeh doista jedina saći.

1. antistrofa

Antigona

Da, doznah, kako izgibe najjadnije
Tuđinka Tantalova
Kći iz Frigije.¹⁵ Sipilskom
Na vrhuncu¹⁶ obujmi je,
Ko vit bršljan, iznikla hrid.
I nju - tako priča nam svijet
Gdje gine, kiša ni snijeg
Ne ostavlja, već natapa
Pod suznom obrvom grud -
Hrid, a bog isto kao njoj
I meni stere smrtni log.

Zbor

Al' božica bješe i koljeno božje,
A mi smo smrtnici i od roda smrtna.
Al' opet je slava velika za te,
Što ginući istu ćeš s bozima sudbu
I živa i poslije mrtva podijelit.¹⁷

2.strofa

Antigona

Ah, smiju mi se! Očinskih bogova ti, što se
Sad rugaš meni, a još nijesam mrtva, već živim?
Grade, oj građani!
Silnim bogati blagom!
Ao, Dirkina
Vodo i gaju
Kolima slavne Tebe! Evo vas
Zovem ja za svjedoke

---

¹⁵ Nioba.

¹⁶ Gora u Frigiji. Tu su Niobu, kaže priča, Aplon i Artemida pretvorili u hrid, iz koje namjesto suza Niobinih kaplje voda.

¹⁷ Nioba je prije smrti izgubila djecu. Antigona braću; Nioba se pretvori u stijenu, Antigona ide u kameni grob.

Bez suza kako dragih, s kakve l' odluke
U zatvor, raku sazdanu,
U grobak novi polazim!
Ao, kukava,
Nit živim ja ću ljudma a ni pokojnim
Mrtvacima bit družica!

Zbor

Ti u smjelosti pope se krajnjoj
Visoko Pravdi do visokog praga,¹⁸
Al' grozno se eto, oj dijete, spotaće.
A muku nekakvu očinsku mučiš.¹⁹

2. antistrofa

Ti dirnu u najbolnije srce moga rane,
U tugu tešku očevu, u vaskolik udes
Plemena našega,
Slavnih Labdakovića.
Ao nevoljo
Braka majčina!
Zagrljaju, sina kad rođenog,
Oca mog, jadna mati
Oh zagrli i mene jadnu porodi!
A k njima idem prokleta
I neudata boravit.
Ao, brate moj,
Sam svatove ti eno crne dočeka
I mrtav živu ubi me!

Zbor

Bit pobožnu neka sveta je dužnost
Al' onoga vlast, tko za vlast ti mari,
Prekršiti nikako slobodno nije,
A tebe sud tvoje uništi volje.

---

¹⁸ Ti si smjelo izvršila najvišu zapovijed Pravde, ali si pala u bezdan propasti.

¹⁹ Kako je sudba gonila Edipa, tako i tebe nekakvi udarci udesa biju.

Antigona

Bez suza, prijatelja me
I bez svatovca jadnu gle
Sad putem vode gotovim!
Više mi nije jadnici suđeno
Sunca zjenu gledat svetu.
Udes moj neoplakan.
Ni jedan dragi ne žali.
(*Dolazi Kreont.*)

ZBOR. ANTIGONA. KREONT.

Kreont

Zar znate jednog, tko bi plača, cvila se
Okanio, kad pomoć bi mu moglo to?
(*Slugama*)
Pa nećete l' je brže vodit? Grobu je
Zatvor'te, kako rekoh, pod svod, samu je
Najsamiju vi pustite, nek ili mre
Ili živa pod onakvim krovom gleda grob!
Ta mi smo čisti, što je do te djevojke.
A s nama tu na svijetu neće boravit.

Antigona

Oj grobe, odaj mi bračna, dome ti
Oj dupki, vječna stražo, u te polazim
Do svojih. Na broj najviše od mrtvijen
Njih pogibe, - Persefasa²⁰ ih dočeka.
A od njih zadnja ja i ponajgrdnije
Sad slazim, prije no navrših žića vijek.
Al' silno gajim nadu, da ću ocu svom,
Kad dođem, draga doć, a draga, majčice,
I tebi, - draga tebi, glavo bratina.
Ta ja vas mrtve sama svojim rukama
I oprah i uredih; na grob žrtvu vam
Ja izlih, a sad, Poliniče, tijelo ti
Sahraniv tvoje 'vakvu platu berem ja.
Al' s pravom ti - to misle trijezni - podah čast.

---

²⁰ Persefona, žena Hadova.

Ta nikada se, ni da djeci mati sam,
Ni muž da mrtav trune mi, ej ne maših
Ja 'vakva posla preko volje građana!
Pa kakvu zakonu to zborim za volju?
Da muž mi umre, drugoga bi dobila
I od drugoga dijete, da ga izgubim,
Al' jer mi mater pa i oca krije Had,
Brat nikakav se više rodit ne može
Po zakonu te takvu cijenih više ja
No ikoga, a Kreontu se učini
To grijeh i strašna drskost, glavo bratina.
I sad me nevjenčanu, bez svatovca on
Ovako rukom zgrabi, vodi; udaje
Ni djece, onog tetošenja slatkoga,
Ne dostah se, već jadna 'vako sama ja
Bez prijatelja živa u grob k mrtvima
Gle idem. Kakav zakon božji pogazih?
Pa čemu da s' ja nesretna na bogove
Još osvrćem, kog u pomoć da zazivam,
Ko bezbožnost kad pobožnost mi kore sad?
Al' ako se ovako mili bozima,
Kad umrem, znat ću, grijehom da s' ogriješih ja;
No ako ti tu griješe, ne pretrpjeli
Zla više, no što meni rade krivično.

Zbor

Još dušom njezinom istoga vihra
Gle viju evo udarci isti.

Kreont

Pa zato će one, koji je vode,
Ta sporost njihova stajati suza.

Antigona

Ao meni, riječ ta smrti je sasvim
Na domaku veće!

Kreont

Pa i ne budim nikakve nade u tebe,
Ovako da se to ispunit neće.

Antigona

Oj zemlje tebanske očinski grade
I roda nam bozi,
Ah vode me i ne odolijevam više!
Oh, gledajte mene, glavari Tebe,
Kćer kraljevsku, koja sama još ostah, -
Što l' trpim a od kakvijeh ljudi,
Jer svetu dužnost izvrših!
(*Sluge odvedu Antigonu.*)

STAJAĆA PJESMA ZBOR. KREONT.

Zbor

1. strofa

I lik Danajin²¹ sa svijetlom se nebeskim
Rastat morao, u okovan zaći dom;
Sapeta krila se u odaji, grobu gotovu,
A ponosila s', oh dijete, dijete,
Rodom, zlatnu kišu, porod Zeusov, pod srcem je
Krila. Ali moć je sudbe strahovita;
Ta njojzi niti bogatstvo
Ni Ares, kula, crni brod,
Što morski val ga bije, neće otet se,

1. antistrofa

Nagli Drijantov sin,²² vladar edonski,
Od Dionisa rad bijesa porugljiva
Sapet bi, zatvoren u tamnicu, stijenu kamenu.
Tako njega grozno bjesnilo i pjena
Mine. I on vidi, u svom da je bijesu
Boga poganim uvrijedio jezikom,

---

²¹ Kći kralja argivskoga Akrisija. On se poboja, da će po riječi božjoj poginuti od unuka, pa zatvori kćer u kulu. K njoj dođe Zeus u podobi zlatne kiše. Majku i dijete baci kralj u more, zabivši ih u kovčeg. Majka se s djetetom Persejem izbavi. Poslije ubije unuk djeda nehotice kod natjecanja. Pogodi ga kolutom.

²² Likurg, trački kralj. On udari na boga Dionisa (Bakha) i njegovu pratnju, satire i nimfe (Muze). Zato ga Dionis kazni, te on poludi. Nastane nerodica, a narod ga baci u neku pećinu, gdje ga konj ili panteri razderu.

Jer zanos žena uguši
I plamen²³ i klik²⁴ utuši,
A Muze, sviralici sklone, naljuti.

2.strofa

Moru s' od mrkijeh stijena na jedan i drugi kraj
Steru bosporski žali i trački Salmides,
Gdje u Finejeva²⁵ sinka dva spazi Ares²⁶ -
Ta blizu su njegovi dvori - ranu,
Slijepoću kletu; kruta žena zada je.
I oslijepi zjenice im očiju -
Za osvetom viču - rukom krvavom
A mača oštricom i čunkom tkalačkim.

2. antistrofa

Ginući kukavi plakahu kukave sreće jad,
Jer u nesretnu braku ih majka rodi.
Ona bijaše krv prastarih Erehtida;²⁷
Na očinskoj buri, u pećinama
Dalekim uzraste na smrtnoj klisuri
To čedo božje, Borejeva vilovna²⁸
Kći, al' se, kćerice moja, na nju jednako
Dugovjeke zle Usudnice srušiše.

(Dolazi Tiresija, vodi ga dječak.)

---

²³ Goruće baklje bakhantica.

²⁴ Klik bakhantica.

²⁵ Finej, kralj trački oženi kćer Borejevu Kleopatru, a poslije je baci u tamnicu i uzme za ženu Ideju, koja oslijepi Kleopatrina dva sina.

²⁶ Tračani su gusari, zato stoluje ondje bog rata Ares.

²⁷ Erehtej je sin Hefesta i Zemlje, njegov se grob štovao u svetinji Erehteju na akropoli atenskoj.

²⁸ Ona je, kao što i braća Kalajis i Zet, krilata, jer im je otac Borej, vjetar sjevernjak.

ČIN ŠESTI

ZBOR. KREONT. TIRESIJA.

Tiresija

Oj Tebe gospodo, nas dva putem jednijem.
Gle očima jednim gledajući, stigosmo,
Jer slijepac 'vako hoda - vodič voda ga.

Kreont

A što je novo, starče moj Tiresija?

Tiresija

Ma ja ću kazat, a ti vrača poslušaj!

Kreont

Ni prije od tvog uma se ne tuđih ja.

Tiresija

Pa zato dobro upravljaše gradom tim.

Kreont

Potvrdit mogu, jer mi bješe korisno.

Tiresija

O vlasu, znaj, sad opet visi sreća ti.

Kreont

A što je? Kako s tvoje riječi trnem ja!

Tiresija

Pa znat ćeš, kad vještine moje čuješ znak.
Kad na mjesto se staro, ptičje motrilo,
Kud svaka dolijeće mi ptica, spustim ja,
Glas ptičji, nepoznat mi, čujem - ljutome
U bijesu, divljoj graji one kriještale.
Razabrah, jednu drugu pandam' da čupa
I kolje; lepet krila jasno čuo se.
I mahom prepadoh se, kušah žrtvovat
Na žrtveniku plamnem, ali iz žrtve
Ne suknu plamen, nego se po pepelu
Mast iz bedara²⁹ cijedi, topi; puši se
I prska, a žuč mi se uvis vrcne sva
I rasprsne; iz pretiline ovite,
Što rastopi se, kliznu kosti bedrene.³⁰
To eto od dječaka toga doznah ja,
Za gatanje da nema znaka od žrtve;
Ta meni jeste vodič on, ja drugima.
A ovo radi tvoje volje strada grad,
Jer svi nam žrtvenici i sva ognjišta
Sad ptičje a i pasje hrane - paloga
Jadnika, sina Edipova - puna su.
Pa onda bozi uz žrtvu već molitve
Ne primaju nit plamena sa bedara,
Nit grakće ptica glasom zgodnim okusiv
Te masne krvi poginula čovjeka.
To dakle, sinko, uzmi sebi na pamet!
Ta griješit ti je prirodjeno ljudma svim,
Al' sagriješi li tko, to više čovjek lud
Ni bez sreće bit neće, ako u zlo on
Zagreznuv liječi se, svojeglav ne kaže s'.
Samovolju - da, karat treba s ludosti.
Al' prođ' se mrtva, poginula ne muči!
Junaštvo li je mrtva ubit drugi put?
To dobro mislim, zborim. Zbori l' dobro tko,
Tog savjet dobar slušat najveća je slast.

Kreont

Svi, starče, ko u nišan strijelci, strijeljate
U mene evo, proročkom vi kušate
Vještinom mene, i to pleme vaše me

---

²⁹ Komadi mesa od bedara.

³⁰ Kostu bi se ovila pretilinom.

Već davno proda, kao tovar ukrca.
Koristite se, trgujte mi elektrom
Iz Sarda, volja vas, i zlatom indijskim,
Al' u grob onog vi sahranit nećete!
Ma htjeli ga za hranu orli Zeusovi
Sad grabit, nosit Zeusu baš do prijestola,
Ni 'vako neću grijeha tog se prepast ja
Ni dat ga kopat, jer znam dobro, bogove
Na svijetu nitko ne može da oskvrni!
Al', starče moj Tiresija, i vrstan ti
Zna smrtnik padom pasti grdnim, za stvar kad
On ružnu krasno zbori rad dobitka svog.

Tiresija

Uh!
Zar znade čovjek jedan pa zar misli on -

Kreont

A što to? Što to kažeš, te se tiče svih?

Tiresija

Da razbor sveg je blaga blago najbolje.

Kreont

Baš kako ludost, mislim, jad je najveći.

Tiresija

A te si bijede zaista pun puncat ti.

Kreont

Ja neću vraču grdnju grdnjom da vratim.

Tiresija

Pa vraćaš, kad mi kažeš, laž da proričem.

Kreont

Sav rod se proročki na novac lakomi.

Tiresija

A kraljevski ti voli dobit prljavu.

Kreont

Zar znadeš da glavaru ovo govoriš?

Tiresija

Znam. Ta po meni spase ovaj evo grad.

Kreont

Ti mudar vrtač si, ali voliš krivicu.

Tiresija

Primorat ćeš me, srca tajnu da kažem.

Kreont

Kaž', ali samo nemoj radi koristi!

Tiresija

Pa tako³¹ sad i milim, što do tebe je.

Kreont

Mog srca - to znaj - nećeš ti obmanut mi!

---

³¹ Radi koristi, ali tvoje.

Tiresija

Al' dobro znaj, da neće više mnogoput
Projurit sunce u svom trku hitrome,
A ti ćeš sam od svoje krvi vratiti
Mrtvaca jednog mrtvima za odmjenu.
Ti živu dušu vrže s gornjeg svijeta nam
U donji i u grobu grdno udomi,
A mrtvu opet ovdje ne daš, bozima
Da dolje ode, već bez groba, posvete
Njeg puštaš, a nit tebi niti bozima
On gornjim pripada, već ti to siliš ih.
A zato osvetnice tebe vrebaju
Erinije - bič skori Hada, bogova,
Te ista ta će tebe stići nevolja!
I pazi, da li i to srebrom potkupljen
Sad govorim. Ta neće tome dugo bit,
I ljudi, žena jaukom će jeknut dvor.
Ko dušmani se svi sad dižu gradovi.³²
Jer leševe im rastrgane jedoše
Il' psi il' zvjerad ili ptica krilata.
Što kleti smrad u sveti nama nosi grad.
U gnjevu - jer me vrijeđaš - takvu strijelu ti
Ko strijeljač stalnu u srce odapeh ja,
A vatri njezinoj umaći nećeš ti.
A ti nas, sinko, vodi našoj kući sad,
Gnjev neka svoj on na mlađima iskali
I jezik mirniji i srca bolju ćud,
No što je u njegov sada, gajit nauči!
(Tiresiju odvede dječak)

ZBOR. KREONT.

Zbor

On, kralju, ode, - strašno li proreče ti!
A znamo, otkad nama bijela kosa gle
Oko glave mjesto crne se obavija,
Još nikad laži on ne reče gradu tom.

---

³² Oni, kojima su vođe pale pod Tebom, a nije ih dao Kreont zakopat. Smrad nose ptice u Tebu.

Kreont

Znam i sam, zato mi se srce smućuje.
Popuštat strašno j'; oprem li se, čeka me
Strahota - dušu ću prokletstvom ranit si.

Zbor

Sad uma treba, sine oj Menekejev.

Kreont

Pa što je radit meni? Kazuj! Slušat ću.

Zbor

Ti idi, ispod svoda grobnog djevojku
Sad pusti, - onom, što ga baci, naspi grob!

Kreont

Ti svjetuješ i misliš, da popustit je?

Zbor

Što brže, kralju! Prijekim putem grješnika
Brzonoga ti kazan božja dostigne.

Kreont

Ao meni! Teško je, al' dušu u se sad
I činit je, jer sili s' nije opirat.

Zbor

Pa idi, čini to, ne predaj drugima!

Kreont

Pa idem, kako jesam. Sluge, na noge,
Štogod vas ima, nema tu! Sa sjekirom

U ruci k mjestu na vidiku krenite!³³
A ja - jer 'vako se okrenu odluka
Sam svezah, pa ću glavom i odriješit sam.³⁴
Ta strah me, nije l' najbolje te zakone,
Što jesu, do zadnjega čuvat daha svog.
(*Otide.*)

STAJAĆA PJESMA

Zbor

1. strofa

Mnogoimeni bože, djeve kadmejske³⁵
Diko, Zeusa gromovnika
Oj rode, lijep što štitiš kraj
Italski,³⁶ vladaš dolom
Deje³⁷ eleusinske, narod
Gdje se kupi sav! Bakho, u Tebi što
Stoluješ, gradu bakhantkinja, uz vodu,
Ismena³⁸ valove,
Gdje divljeg zmaja niknu naraštaj!³⁹

1. antistrofa

Presvijetli te s dvoglave stijene⁴⁰ sjaj,
Koričke kud kroče vile
Bakhantkinje, i bistrica
Ugleda Kastalija.⁴¹
Tebe gora nisejskih⁴² vis,
Bršljan kud buji, i zeleni šalje žal,
Kitnasti grožđem, - kad ulice ono ti

---

³³ Tu leži Polinik.

³⁴ Misli Antigonu.

³⁵ Semela, kći Kadma, osnivača tvrđave tebanske, mati Bakhova.

³⁶ Veliku Grčku, gdje su upravo u to vrijeme (g. 444.), kad se prikazivala Antigona, osnivali Atenjani naseobinu Turij.

³⁷ Demetra.

³⁸ Potok.

³⁹ Kadmo je ubio zmaja, posijao zube njegove, a iz njih su nikli divovi.

⁴⁰ Parnas s dva vrhunca.

⁴¹ Vrelo na Parnasu.

⁴² Na Eubeji.

U Tebi pohađaš
Božansko uz klicanje radosno.

2. strofa

Ti nad sve gradove
Nju⁴³ štuješ zajedno
S majkom,⁴⁴ što je ubi grom.
I sad daj priteci nam -
Nevolja ljuta grad, sav narod pritisnu
Skokom spasonosnim sa stijene Parnasa
Il' preko šumnog onog tijesna morskoga!⁴⁵

2. antistrofa

Zvijezda krijesnica
Oj kolovođo ti
I noćnog klika čuvaru,
Sine, čedo Zeusovo,
S Naksa osvanide sa svojim drugama
Tijama,⁴⁶ zanosno što tebe Bakha,
Svog gospodara, svu noć slave igrajuć!
(*Dolazi glasnik*)

---

⁴³ Tebu.

⁴⁴ Semela, koja htjede vidjeti Zeusa u pravoj slici, on svane, ali grom ubije nju i spali dvore njezine.

⁴⁵ Eurip, između Eubeje i Grčke.

⁴⁶ Bakhantice.

ČIN SEDMI

ZBOR. GLASNIK

Glasnik

Oj Kadma, Amfiona dvoru susjedi,
Dok život traje čovjeku, pohvalit ga
A ni pokudit nikad - nikad neću ja!
Jer sreća diže, sreća vazda obara
I sretna ko i nesretna. Budućnosti
Vrač nijedan smrtniku reći ne može.
Ta Kreont bješe jednom sretan, za me bar,
Kad od dušmana zemlju spase kadmejsku
Pa svu vlast uze sam nad ovom krajinom
I upravljaše njom, a djece dični mu
Rod cvao. Sada ode sve. Ta izda li
Veselje ljudsko kog, taj više, držim ja,
Ne živi, nego živ je, sudim, mrtvac on.
Bud' silno, volja li te, bogat u kući,
U sjaju živi kraljevskom, al' nema li
Veselja pri tom, e ni za dima ti sjen
Ne kupih to u koga mjesto radosti.

Zbor

Jad kakav opet javljaš doma kraljevskog.

Glasnik

Ta mrtvi su, a živi smrt tu skriviše.

Zbor

A tko to ubi? Tko li pade? Kazujde!

Glasnik

E, Hemon zaglavi. Sam rukom proli krv.

Zbor

Zar svojom rođenom? Da nije očeva?

Glasnik

Sam svojom, rad smrti⁴⁷ na oca planu on.

Zbor

Oh, vraču, kako l' dobro reče ono riječ!

Glasnik

Kad tako j', o drugome vijećat treba sad.
(Izlazi Euridika.)

Zbor

Al' eno vidim Kreontovu gospođu,
Euridiku gle jadnu. Il' je za sina
Što čula il' iz dvora ide slučajno.

ZBOR, GLASNIK, EURIDIKA.

Euridika

Oj vi svi građani, razabrah govor vam,
Kad k vratim' pođoh, božici da s' Paladi
Zatečem molitvom. Odsunuh zasunak,
Otvorih vrata baš, a glas o nesreći
Toj našoj dopre mi do uši; nauznak,
Ja od stra klonem sluškinjam' u naručaj,
Onesvjesnem. Al' kakva bješe ono riječ,
Ded rec'te opet. Ta zlu vična slušat ću.

---

⁴⁷ Antigonine.

Glasnik

Ja, draga gospo, kazat ću, jer tamo bjeh,
Prešutjet neću ma ni slovca istine.
Ta što ću zasljepljivat te, kad poslije će
Izići laža? Stalna vijek je istina.
A ja ko vodič pođoh s mužem tvojijem
Na vispoljanu, Polinikov gdjeno trup
Od pasa grozno rastrgan još ležaše.
I božici se raskršća⁴⁸ pomolismo
Pa i Plutonu, milostivo neka gnjev
Svoj uspregnu. Tad svetom vodom oprav ga
Na granju svježem to, što osta, spalismo.
I humak visok rodne grude naspemo,
A onda dupkoj, smrtnoj izbi kamenoj
Do one djeve vjerenice krenemo.
I netko izdaleka glasnog ridanja
Glas, čuje oko grobnice bez posvete⁴⁹
Pa dođe, javi gospodaru Kreontu.
I do njeg, kako bliže primicaše se,
Krik dopre bolan, nejasan; on jaukne
I tužno tužit navali: "O jadan ja!
Zar prorok sam? Zar od putova prošlijeh
Sad putem ovo idem najnesretnijim?
Glas sinov dira me. Al', sluge, brzo mi
Vi bliže pođ'te, grobu dajte stupite
Pa pukotinom iskinuta kamenja⁵⁰
Kroz zgradu do samog zađ'te ulaza!
I gled'te, Hemonov da l' ovo čujem glas,
Il' bozi varaju me!" To po nalogu
Gospodara prestrašena ogledamo tad.
Nju u dnu groba opazimo - za vrat se
Oh objesi i zamkom rupca sukana
Njeg stegnu; on je oko pasa obujmi
I uz nju stoji, te gubitak - dragu si
Na onom mjestu plače, nesuđeni brak,
To djelo očevo. A čim ga vidi on,
Jauknu mrsko, k njemu uđe, zakuka
I zovne: "Jadni, kakvo djelo učini?
Pa kamo tebi pamet? S kakve nesreće
Ti pade? Daj uziđi, kunem, molim te!"
A sin ti njega divljim očma ošine,

---

⁴⁸ Hekata, podzemna božica.

⁴⁹ Ukop nije obavljen po svetom obredu.

⁵⁰ Grob je u stijeni; u nj vodi hodnik, koji je sprijed nabacanim kamenjem zagrađen. Hemon je izvadio kamenje i provukao se i dospio do pravoga ulaza u grobnicu.

I prezir javi se na licu, ne reče
Ni riječce, nego trgne mač si dvoperac,⁵¹
Svog oca, štono bježat naže, promaši.
Tad jadnik na se ljutit, kakav bijaše,
Nadnese s', mač do srijede zagna u rebra, -
Još pri svijesti djevu grli rukom klonulom.
I stane hropit, rujne krvce vreli mlaz
Sad njemu brzne k blijedu lišcu njezinu.
I mrtvac na mrtvacu leži, vjenčan dan
Jadniku gle u domu svanu Hadovu;
Pokaza ljudima, koliko nerazum
Za čovjeka je nesreća baš najveća.
(*Euridika otide.*)

ZBOR, GLASNIK.

Zbor

Što nasluživat možeš? Ode gospođa,
Ne reče baš ni crne a ni bijele nam,

Glasnik

I sam se snebih, ali nadu gajim tu,
Da ona, saznava za svog sina nesreću,
Za dostojno ne drži kukat pred gradom,
Već sluškinjama će unutra u kući
Naredit, jade neka plaču domaće.
Bez uma nije, neće grijeha činiti.

Zbor

E, ne znam. Meni čini s': na zlo sluti baš
Muk prevelik i mnoga krika zaludnja.

Glasnik

Al' znat ćemo, da l' čuva, tajom krije što
U svome srcu gnjevnom, - jer u dvore sad

---

⁵¹ S dva pera, zupca na dršku.

Ja idem. Ta ti dobro veliš zaista:
I šutnja prevelika zna bit teško zlo.
(*Otide.*)

Zbor

Al' evo gospodar glavom sam dođe
I drži u svojoj ruci znak očit -
Griješ, ako se reći to smije, ne tuđi,
Već kojim sam sebi dušu okalja.
(*Sluge nose Hemonu, a Kreont ga se drži.*)

TUŽALJKA
ZBOR, KREONT.

Kreont

1. strofa

Ao smrtonosni, uma bezumnog
Nemili grijesi! Oj vi, krvnika što
Gledate i žrtve! Istog su plemena!
Teško li meni! Oj kobne mi odluke!
Sinko moj, mlađahan preranom pogibe -
Ah, ah, ah! - smrću i život svoj ukide,
A sve s nerazbora mojeg, ne svojega!

Zbor

Ao, kako l' kasno, čini s', pravdu spozna ti?

Kreont

Naučih je se jadan! Meni na glavu,
Skučiv me, eno, eno navali
Bog breme teško, na put grozan rinu me
I - ao meni! - sruši, zgazi radost mi!
Oh, oh, oh! Jadnih li jada smrtnicima!
(*Dolazi glasnik*)

PREĐAŠNJI. GLASNIK.

Glasnik

Oj gospodaru, dođe, držiš, vidi se,
I imaš jade - jedne gle u rukama,
A druge ugledat ćeš ovčas u kući.

Kreont

A kakvo zlo se od zla gore desi još?

Glasnik

Baš gospa, tog mrtvaca mati rođena,
Preminu jedna s udarca sad zadanog.

1. antistrofa

Oh, oh nezasitno ždrijelo Hadovo,
Zašto me, zašto me ubijaš? Crne mi
Jade već javi, a kakav još nosiš glas?
Ah, ah! Ti mrtva već čovjeka dotuče!
Momče, što zboriš? Ej kakav me zadesi -
Ah, ha, ah! udes nov, žene ubistvo, smrt?

(Otvore se vrata, vidi se mrtva Euridika.)

Glasnik

Pa vidjet možeš! Zakutak već ne krije.

Kreont

Ao, drugu jadan evo gledam nesreću!
Kakav me, kakav li čeka još udes sad?
U rukam' držim jadan dijete ovaj čas,
A onog gle mrtvaca vidim pred sobom.
Oh, oh! Oj majko bijedna! Oh, sinko moj!

Glasnik

Do žrtvenika oči mutne zaklopi
U gnjevu ljutu; sina svog Megareja,
Što prije pade, sudbu slavnu oplače⁵²
Pa onda toga tu, a najzad nesreću
Zaželje tebi, ubojici djece si.

1. antistrofa

A joj, a joj!
Žacnuh se užasom! Što me tko u prsi
Ne udri mačem dvosjeklim?
Jadan ti ja! Oh, oh!
Jadna li propast me zadesi!

Glasnik

Za ovu smrt i onu pokojnicu⁵³ ti
Na tebe samo svaljivaše krivnju svu.

Kreont

Na kakav način zada ona sebi smrt?

Glasnik

E, pod srce se svojom rukom udari,
Za sina jad kad sazna, s koga cvilit je.

2. strofa

Kreont

Teško li meni! S tih djela krivnja mi
Nikad past neće na čovjeka drugoga!
Ja te, da - ja te pogubih, o jadan ja!

---

⁵² Kad su se sedmorica primakla gradu, reče Tiresija, da se Ares srđi radi zmaja, što ga je ubio Kadmo osnivajući Tebu; zato treba da se žrtvuje jedan od roda onih ljudi, što su nikli iz posijanih zubi zmajevih. Megarej se probode na kuli nad zmajevom pećinom i sruši u nju.

⁵³ Misli Antigonu.

Jest ja, po istini kažem! Oj sluge vi,
Brže me vodite, s puta me vodite,
Jer sam toliko, koliko ništica!

Zbor

Ti dobro putiš, ima l' u zlu dobra još, -
Jer zlo kad bane, što je kraće, bolje je.

2. antistrofa

Kreont

Oh, dođi, dođ',
Svani, mog udesa čase mi posljednji,
Najljepše zadnji mi danak dovedi sad;
Deder mi dođi, dođ',
Drugoga dana da više ne ugledam!

Glasnik

Budućnost krije to. Al' zasad nešto je
Uradit. Njom⁵⁴ se brine, kome brinut se.

Kreont

Al' za čim čeznem, onom željom rekoh to.

Glasnik

Ne želi ništa više sad, jer čovjeku
Smrtniku nije uteć sreći suđenoj.

Kreont

Vodite odavde čovjeka ništava,
Tebe što, sinko, nehote pogubi,
Tebe i onu, o jadan ja! Ne znam kud,

---

⁵⁴ Za budućnost.

Na kog li da svrnem, kamo da sklonim se.
Što je u ruci, sve nakrivo ide mi,
Na glavu teški se udes gle obori.
(*Sluge ga odvedu.*)

Zbor

Bud' razborit! - prvi i prvi je sreće
To zahtjev, a ničim o bogove nemoj
Da ogriješiš dušu! A velike riječi
O hvastavih ljudi udarci znadu
Baš veliki stići
I pod starost nauče trijeznima biti.

RJEČNIK

Aheront - rijeka u podzemnom svijetu preko koje su prelazili mrtvi

Amfion - tebanski kralj, Niobin muž, kojima su Apolon i Artemida ubili sedam sinova i kćeri

antistrofa - u grčkim borovima povratak zbora, koji je odgovor na strofu ili pokret zdesna na lijevo; stihovi tog dijela zbor-ske pjesme

Ares - starogrčki bog rata

Arg - grad u Grčkoj, na Peloponezu

argivski - v. **Arg**

bakhantice - pratilice boga vina Bahka (Dioniza)

Bakho - Dioniz, bog vina i veselja; sin Semele i Zeusa

boljak - boljitak

edonski - trački, tračanski (naziv po Edoncima, plemenu koje je živjelo u južnom dijelu Trakije)

elektra - jantar

eleusinski - iz Eleusine, grada u Atici u kojemu se nalazilo Demetrino svetište

Erinije - tri boginje osvete (rim. Furije)

Ero - Eros, bog ljubavi

Frigija - antička pokrajina i kraljevstvo u središnjoj Maloj Aziji

Had - podzemni svijet mrtvih; bog podzemnog svijeta

Labdakidi, Labdakovići - potomci tebanskoga kralja Labdaka, Lajevog oca i Edipovog djeda

Laj - Edipov otac, tebanski kralj

Menekej - tebanski kralj, otac Hiponome, Kreonta i Jokaste

Palada - Atena, božica mudrosti

Pluton - rimski bog podzemnog svijeta (grč. Had)

Sard - glavni grad antičke kraljevine Lidije u Maloj Aziji, na glasu zbog bogatstva

spravan - spreman

usopljen - zapuhan, zadihan

Usudnice - tri sestre Mojre, grčke božice sudbine koje predu i raspredaju nit života (rim. Parke)

utušiti - ugušiti